

eder gelou-
ocht het Be-
roek menige
het er nog
Christelijke
zijn rekening
ek doet wat
a moet bijna
school ver-
erden in ons
eere zijn om
id te houden,
k bereid ge-
oor Kootwijk
n. Kootwijk
oord bij ons
ten en ver-

er.
Voorzitter.
gmeester.

Secretaris.
PER, Da. B.
onkas blijven
cholen giten

leit.

tr ons zoo'n
doch waarop
liefonds een
m antwoord
lijk, dat de
t dit nadeel
te nemen.
den en het
maal in de
ven uit om
laatste jaar-

woord van
nkele giften
eleurstelling
van dank
Toch is het
vergelijking
at staan van
ening te kort
het bedrag
dig hebben
en dan nog
uitgaven te

zich mogen
h opgewekt
gave te zen-
re heeft om
geschenken
e menigken
ten goede
een vrucht
ol! En zou-
magheid en
g, dit kan

ARTOG.
asche vrien-
prijen tot het
ermeeerden
van de Stui-
slechts een
r niet meer-
taak behulp-

,

en, Zilveren
ENINGEN.
net Duizend

rdam.

RT'S Gids.
Prijs f 0.90

Mr. W. H.
Prijs f 0.90.

ade druk.

De Stan-
—; 50 ex.

versiteit
or eene
e?"

houden ter
adering der
s op Gere-

antie,
f 0.50.

bbath.
tudie,
o.

DAM.

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de gesubscribeerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.
Intendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 9 Augustus 1891. N°. 711.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecties en enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

„Die het aan mij voleinden zal.”

Ik zal roepen tot God, den
Alverhooper, tot God, die het
aan mij voleinden zal.
(Ps. 37 : 34)

De valsche zielsstemming uit het Paradijs, met de daaruit voortgesproten zonde, werkt tot in den staat der bekeering na. Iets waarmee nu niet het droeve feit bedoeld wordt, dat de onzalige fontein der goddeloosheid ook in Gods kind nog telkens allerlei booze gedachten en woorden doet opborrelen en hem keer op keer in zonde doet vervallen. Hieraan toch ontkomen we niet vóór onzen dood. Dan eerst wordt met de scheiding van ziel en lichaam ook de wortel van die woekerplant van ons afgesneden, en door de genade, die God in het sterfven voleindt, onze heiligmaking voltooid.

Neen, dit hebben we op het oog, dat de zonde in de bekeering zelve insluit, haar wezen poogt te vervalschen, en zoodoende haar doorwerking in den weg staat en tegenhoudt.

In het Paradijs scheen het den mensch toe, dat hij zijn lot wel in eigen hand kon nemen. Hij begreep zeer wel, dat zijn lot af zou hangen van den staat zijner ziel; en bedoelde daarom, dat hij uitnemend goed meester van den toestand zijner eigen ziel kon zijn; niet om die ziel slecht, neen, veelmeer, naar hij zich inbeelde, om die rijker, heiliger en goddelijker te maken; en alzoo zijn lot voor eeuwig in eigen hand te hebben.

Satan had den mensch niet verlok, om slecht, om goddeloos, om een kind der helle te worden.

Dan toch had noch Eva noch Adam ooit toegegeven.

Neen, omgekeerd was zijn voorgeven en voorwenden, dat de mensch, zoo hij hem gehoor gaf, zich rijker en heerlijker zou ontwikkelen. Zelf de kloze tusschen goed en kwaad zou kennen, en alzoo Gode meer gelijkvormig, ja, Gode gelijk en als God zou worden.

Het *eritis sicuti Deus*, d. w. z. de verlokende belofte: „en gij zult als God zijn”, was niet de booze, brutale verleiding, om zich in den poel van zonde en gemeenheid te werpen.

Wel zou dit er van komen.

Wel zou dit er het noodzakelijk en noodlottig gevolg van zijn; maar Satan wachtte zich er wel voor, om dit mysterie der zonde en deze diepte van Satan te ontdekken.

Dan toch had hij moeten zeggen: En gij zult mij gelijk wezen.

Nu daarentegen riep hij: Gij zult wezen als God.

Juist hierin echter schuilt het gevaar voor

Gods kind, om ook in den staat en de doorwerking der bekeering deze zelfde paradijszonde te laten insluipen.

Dit zou niet zoo zijn, indien het kwaad in het paradijs een openbare toewijding aan zonde, gemeenheid en gruwelijkheid ware geweest. Dan toch zou Gods kind terstond gevoelen, dat alle toegeven aan slechtheid in onverzoonlijken strijd met zijn staat is; en, ook al viel hij en gleed hij uit, hij zou zich ergeren aan zijn eigen misdrijf en er boete voor doen, maar nooit dit kwaad als middel aangrijpen, om zijn bekeering door te zetten, of in dit kwaad een hulpmiddel zien ter heiligmaking.

Maar nu Satan riep: „Gij zult als God zijn”, nu staat dit anders.

Immers voor Gods kind is God en God alleen zijn hoog en heilig ideaal, zijn deel en eeuwig goed, en, niettegenstaande al zijn zwakheid en gebrek, blijft zijn teederat zielsverlangen, dien God steeds meer nabij te komen; wat hem van dien God scheidt te laten wegvallen; en meer en meer de merktekenen in zich te ontdekken, dat die God zijn Vader en hij van dien Vader in de hemelen een kind is; een kind niet slechts in naam, maar een kind in geest en waarheid, en dat deswege de trekken van gelijkheid met dien hemelschen Vader, zij het ook op nog zoo gebrekkige wijze, vertoont.

Zoo is er dan een roepen, een dringen in hem van den Heiligen Geest, om van Gods geslachte te wezen, het beeld zijns Gods te dragen, en een navolger Gods als een van zijn geliefde kinderen te zijn.

En op dit punt is het, dat Satan zijn giftige pijl richt.

Immers dat is het juist, wat ook hij in het paradijs had geroepen: „En gij zult als God wezen.”

Dit nu verleidt zoo vaak, ook in den weg der voortgezette bekeering zich in te beelden, dat wij, wel niet toen we nog zondaren waren, maar nu, na onze toebrenging tot den Heiland, onze ziel weer in onze eigen hand hebben.

Niet natuurlijk, alsof we daarbij buiten God rekenden. o, Neen, elk kind des Heeren zal veelmeer volstandig belijden, en het meenen, dat hij buiten genade, en alzoo buiten de rechtstreekse hulpe des Heeren niets vernag.

Om die hulpe en om die genade zal dan ook zijn gestadig gebed zijn, en voor wat hij ontving zal elken morgen en elken avond zijn rusteloze dankzegging opklommen.

In zooverre zondigt hij dus niet en komt in zijn hart geen goddeloosheid.

Maar hierin ligt voor hem het gladde punt, dat hij zich telkens weer inwerkt in de leugenachtige gedachte, alsof hij zelf, hij door zijn worstelen en strijden, hij door zijn beaartigen en door zijn inspanning, hij door zijn zelfbeheersching en zelfverloochening, zijn eigen ziel in steeds heiliger staat had in te zetten, teneinde alzoo Gode

steeds meer gelijk te worden, en alsdan, na voleinding van het ontbrekende werk, zichzelf Gode rein voor te stellen.

Allen in Gods kracht, het is zoo, alles alleen door verkregen genade; maar zoo dan toch, dat hij het is, die met die kracht en met die genade de zaak tot stand brengt.

Nu ligt de verleiding tot dat valsche pogen daarom nog te meer voor de hand, omdat een kind van God wel terdege tot bidden niet alleen, maar ook tot waken en strijden, tot werken en beaartigen, tot verloochening en zelfreiniging geroepen is.

De wedergeborene staat hierin heel anders dan de zondaar en de goddeloos.

Deze kan niets zaligmakends werken en moet in het werk der wedergeboorte volstrekt lijdelijk blijven. Hierbij van medewerking zijnerzijds te spreken, is kortweg ongerijmd.

Maar xóó staat het bij Gods kind niet. Hij is niet meer dood, hij leeft, en juist krachtens dat hem ingeplante leven tot machtige zelfwerkzaamheid geroepen.

Vandaar dat die breede reeks vermaningen in de Heilige Schrift, die tot Gods uitverkorenen na hun wedergeboorte uitgaan, om zich te bekeeren, hun zelfzaligheid met vreeze en beven te werken, den duivel te wederstaan, den goeden strijd te strijden, en sinner te vertragen in het beaartigen.

Gods kind is geen dood creatuur, maar een in God levend wezen, en is dus, naar den aard van al wat leeft, tot levensuiting, tot actie, tot openbaring van levenskracht geroepen.

En op dat punt nu vat Satan hem.

Er moet werking van u uitgaan. Die werking moet er op gericht zijn, om den beelde Gods gelijkvormig te worden.

Had hij dan in den dijschen grond met zijn roepen in het Paradijs niet gelijk?

En daarop zegt Gods kind natuurlijk neen; maar nog onder dat zeggen, is hij, eer hij het merkt, in den strik gevangen, en poogt toch weer zelf het kleed zijner heiligheid af te weven, eer hij sterft.

En toch is het niet zoo moeielijk in te zien, waar hier de fout ligt, zoo we maar vast houden aan het woord der Schrift: *Het is God die het aan mij voleinden zal.*

Wie is de werker, die het doet? Zijt gij het, of is het de Heere? Of wel doet gij en de Heere het saam?

En op die vraag moet nu het misleide kind Gods, zoo hij oprechtelijk zijn toestand uit wil spreken, antwoorden: De Heere geeft er mij al de hulpmiddelen voor, maar ik doe het.

En daarin nu juist ligt het valsche van zijn standpunt, en welbezien een diepe goddeloosheid.

Hield toch de Heere op in hem de Werker van zijn genadestaat te zijn, zoo zou hij terstond in het eeuwig verderf terugvallen.

Neen hij wordt bewerkt, er wordt aan hem gewerkt, er wordt in hem gewerkt, en die dit doet, die het begon, het doorzet en het voleindt, is niemand anders dan de Heere onze God.

Maar gelijk nu bij een stoomwerktuig alle werking van den stoom uitgaat, en toch het werktuig zijn werking niet kan doen, tenzij ook elk rad op zichzelf zijn eigen omloop volbrengt, zoo ook is het hier.

God werkt door zijn wil op het rad van onzen wil, maar ook het rad van onzen wil moet zijn eigen omloop volbrengen.

Nu zal bij dat stoomwerktuig geen deskundige ooit zeggen, dat er twee werken, de stoom en het rad. Dat ware onzin, want het is de werking van den stoom, die op de werking van het rad inwerkt.

En zoo nu ook moogt ge nooit zeggen, dat de Heere werkt en dat gij bovendien moet werken; want elke werking uwerzijds is ondenkbaar, tenzij de werking Gods op uwen wil dien wil in werking bringe.

En daarom ligt al het geheim van een gezonde werking uwerzijds juist daarin, dat gij nooit naar God toe, maar altoos van God afreken.

Wie niet geloof, niet belijdt, niet gevoelt en ervaart, dat God in hem werkt, hoe zou die ooit zelf een voet verzetten kunnen?

Dit nu is het mysterie van het bidden. Niet om te vragen: „Heere, geef mij de hulpmiddelen en dan zal ik het voleinden”; maar wel: „Doe mij gelooven, doe mij beseffen, dat gij het voleindt, en dan zal ik, als uw kind, in uw werk zelf werken kunnen.”

KUYPER.

Voor Kootwijk.

Door Dr. J. H. HOUTSCHEM tot Kootwijk ontvangen:

Van H. A. M. te Utrecht. Uit dankbaarheid aan God, die mij uit mijne ziekte hersteld heeft, voor de scholen te Kootwijk en te Kootwijkerbroek f 40.

Totaal ontvangsten f 1161.96.

Officiële berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Het adres van den kerkeraad der Ned. Geref. Kerk te Middelburg is gedurende de vacature bij den broeder onderling A. H. CRUIJ, Seistraat, Middelburg.

De gecombineerde classisvergadering der Ned. Geref. kerken van Noord-Brabant en Limburg, zal gehouden worden D. V. op Dinsdag 18 Augustus a.s. ten 9.45 ure in de kerkkamer der Ned. Geref. kerk te Moerdijk.

J. VAN SPRANG,
Secretaris.

De Deputaten tot bevordering van de kerkelijke hereniging met de Christelijke Gereformeerden, brengen bij dezen ter kennis van de Nederduitsche Gereformeerde kerken, dat

de Kerkeraad der Christelijke Gereformeerde gemeente te Leeuwarden, d. d. 25 Juni 1891, het volgende schrijven hun heeft toegezonden:

»Eerwaarde Broeders,
»De Kerkeraad der Chr. Geref. gemeente te Leeuwarden heeft de eer ter uwer kennis te brengen,

»dat hij, daartoe gemachtigd door de Prov. Synode van Friesland, en namens deze, de Algemeene Synode der Chr. Geref. kerk bijeen-geroepen heeft tegen Dinsdag, den 18 Aug. e.k.

»Hij vertrouwt, dat Gij, door hiervan aan de Ned. Geref. kerken mededeeling te doen, wel zult willen medewerken tot vervulling van den wensch onzerzijds, dat ook uwerzijds des Heeren zegen afgesmeekt worde over voornoemde vergadering.

»Met de meeste hoogachting tekenen wij ons,

»Eerwaarde Broeders,

»De Kerkeraad der Chr. Geref. gemeente te Leeuwarden.

»namens denzelve,
J. VAN ANDEL, praes.

JOH. F. V. D. VEEN, secr.”

Deputaten voornoemd, aan bovengenoemd verzoek gaarne voldoende, houden zich overtuigd, dat hunnerzijds wel geen opwekking noodig zal zijn, om de Nederd. Geref. kerken te dringen, aan den in dit schrijven uitgesproken wensch gehoor te geven. Ook de broederlijke verbode is een door den Heere veroordend middel, om den zegen van de door Hem gewilde kerkelijke eenheid te bevorderen.

Deputaten voornoemd,
F. L. RUTGERS,
G. VAN GOOR,
A. KUYPER,
J. C. SIKKEL.

4 Augustus 1891.

Zondag 26 Juli 1891 was voor de Nederd. Geref. Kerk van Middelburg een gewichtige en tevens droevige dag.

Haar wettige en zeer geliefde herder en leeraar, de weleerw. heer Dr. P. J. W. KLAARHAMER hield aan den avond van dien dag zijne afscheidsrede, ter opvolging zijner beroeping naar de kerk van Utrecht.

Het was juist vijf jaren geleden, dat Z.Eerw. den herderstaf alhier opnam.

Steeds mocht hij zich door 's Heeren genade als een getrouw bedienaar des Woords doen kennen. Velen kwamen onder zijne bediening tot licht, werden in het allerheiligst geloof opgebouwd of in hunnen staat bevestigd. Ook kwamen met deze kerk nog vele kerken in Zeeland tot reformatie, welke op zijn initiatief het juk der Haagsche reglementen van 1816 afwierpen. Van daar, dat de opkomst, steeds zeer bevredigend, dien avond zoo buitengewoon talrijk was, dat het kerkgebouw de hoorders nauwelijks kon bevatten. Daartoe uitgenoodigd, waren ook afgevaardigden uit Zusterkerken opgekomen.

Z.Eerw. handelde over 2 Thess. 2 : 16 en 17. »En onze Heere Jezus Christus zelf en onze God en Vader, die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting en goede hoop in genade, veruoste uw harten, en versterkte u in alle goed woord en werk.”

Den indruk, door deze rede tweegebracht, laat zich niet beschrijven. Z.Eerw. sprak als altijd bezielend, arbeide krachtig opdat Christus eene gestalte in de gemeente mocht verkrijgen, spreker zelf mocht wegvallen en slechts aangemerkt worden als dienstknecht.

E Voto Dordraceno.

De intekening op E VOTO DORDRACENO (de volledige toelichting op den Heidelbergischen Catechismus) door Dr. A. KUYPER, als premie voor de abonneuten van de *Heraut*, blijft opengesteld op de voorwaarden vermeld in het No. van 14 Juni j.l. en herhaald in de volgende nummers.

Iedere intekenaar heeft het recht een of twee exemplaren tot den halven handelsprijs, dus voor f 12 per exemplaar, te bestellen. Het eerste deel wordt D. V. in Augustus 1892 aan de intekenaars verzonden.

De Administrateur.

J. A. WORMSER.

Amsterdam, Juli 1891.

DE GAAY FORTMAN.

Spaansche voetvolk, in Gorkum gelegerd, ingenomen en verbrand werd, bij welke gelegenheid niet alleen de kerk maar ook het stadhuis met al zijn papieren en processtukken in vlammen is opgegaan.

MARTINUS SMETIUS.

Had het verbond der edelen in het begin van 1566 bij honderden belijders van de beginselen der Reformatie eenige hoop op conscientie vrijheid gewekt, die hoop was op het einde van datzelfde jaar weer in rook vervlogen. Vele edelen toonden zich wankelmoezig, toen zij begonnen te vreezen voor de hofgunst. Meer dan dit had echter de beeldstorm kwaad bloed gezet bij de strenge Roomschen. De landvoogdes had alle moderatie laten varen en de verschillende onderstadhouders der Nederl. gewesten naar hun gebied terug gezonden, met den last, niet alleen den paapschen goddienst te handhaven maar ook de Gereformeerden, Lutherischen en Doopgezinden te vuur en te zwaard uit te roeien. Alom rookten weer de mitsaars, alom werden weer gedood die den Christen meer geboorzaam waren dan den Paus.

Onder de martelaren, die in die dagen werden ter dood gebracht, behoorde ook Martinus Smetius. Volgens zijne Roomsche tijdgenooten was hij een man van geringe afkomst. Welker hoedde hij het vee te Sledingen, van waar hij was. Als een jong man van groeten aanleg, werd hem de gelegenheid gegeven om te studeren en kwam, gered zijnde, in zijn geboorteplaats Sledingen als pastoor. Het behaagde echter den Heere hem de oogen te openen voor het licht van Gods Woord. Hij verliet het pseudom en werd predikant. In de gemeente te Antwerpen vervulde hij den dienst des Woords tot Nov. 1566. Toen werd hij door zijne kerk naar Mechelen gezonden. Daar toch was in Augustus 1566 bij openbare bekendmaking, de vrije godsdienstoefening aan Lutherischen en Gereformeerden geschonken, mits zij niet binnen de muren en het rechtsgebied der stad gehouden werd. Dit was bij de Gereformeerden aan geen doovmansoor gezegd. Dadelijk zochten zij niet ver van Mechelen een plek voor hunne samenkomsten, dat aan de gestelde voorwaarden voldeed. Zij vonden een weiland, tusschen twee huizen gelegen, het eene „het Kluischblok” genaamd en onder het rechtsgebied van Mechelen behoorende, het andere „de Zuidereze” geheten en resorterende onder het rechtsgebied van Brabant. Daar nu predikte tot November

nu eens deze dan gene predikant. Smetius kwam daarop voor vast en vervulde den dienst des Woords tot den 2den Febr. 1567. Op een middag was hij nog nauwelijks begonnen het Evangelie te prediken toen een bende Spaansche soldaten onder aanvoering van den beruchten Spella (of Spelliten) op het weiland kwam en groote schrik verspreide onder de hoorders. Smetius echter behield zijne tegenwoordigheid van geest en riep: „Lieve broeders, weest gerust en houdt u stil; het is om mij te doen.” Hij had goed gezien. Terwijl hij van den predikstoel ging werd hij door eenige soldaten gegrepen en te paard vervoerd eerst naar het klooster Minty en den volgende dag naar het kasteel Vilvoorde. Hier kreeg de gevangene dienaar des Woords bezoek van den karmeliet monnik Pieter Lippus. Angerigen deze den martelaar niet kon overtuigen van zijne zoogenaamde ketterij waagde hij het toch zijnen naam te schandvlekken. Een zijner handlangers liet hij eenen brief schrijven, alsof die van Smetius was, waarin deze verklaarde zijne ketterijen te herroepen. Dezen brief gaf hij aan een zijner biechtelingen, die spoedig overal rondvertoelde, dat de ketter Smetius zijne leer had verloochend. Toen dit Cornelis Spechs, den ouderling der Gereformeerde kerk te Mechelen ter oore kwam, zocht hij den herroepingsbrief in handen te krijgen. Dat gelukte. Doch nu bleek ook het bedrog, want het bekende handschrift van Smetius droeg hij niet.

Den 8en Februari werd Martinus door Spella en zijn bende weer op een paard gezet — zijne voeten onder den buik van het paard gebonden — en van Vilvoorde naar Walem gevoerd, waar zijne geleiders hem zonder vorm van proces opgingen aan een eikenboom. Zijne laatste woorden waren: „Almachtige Heere, vergeef het hun want zij weten niet wat zij doen.”

Martinus Smetius was een zeer geleerd man, een oudheidkundige, aan wien de geleerde wereld het geschrift „Inscriptiones antiquae” (oude opschriften) dankt, in 1588 door Justus Lipsius te Leiden uitgegeven. Men vertelt, dat de Spaansche kapitein het handschrift van dit werk bij Smetius vond, toen hij hem gevangen nam en het in Engeland verkocht, van waar het later naar Leiden kwam.

Deze Smetius was een der 4 pastoors onder Gent, die tegelijkertijd het pseudom verlieten en op een na allen hunne belijdenis met hun bloed bevestigden.

van zijn Zender, den Koning der kerk, wien alle eer toekomt vanwege zijn verbond-trouw en liefde, waarop dan ook de vruchten der dankbaarheid tot Godes eer zullen openbaar worden, als een geloof door de liefde werkende.

Na het uitspreken van den zegen zong de vergaderde schare den geliefden leeraar Ps. 134: 3 toe, waarvoor Ziekerw. dankzeggende, aan de gemeente de belofte uit Jesaja 41: 10 voorlas: »Vrees niet, want Ik ben met u, zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid". Onder zeer gemengde gewaarwordingen, doch voorzeker onder den meer of minder krachtigen indruk van des Heeren hoogheid verlieten allen het kerkgebouw.

Moge de gansche gemeente nu voorts als een herderlooze kudde den eenigen Opperherder aanloopen als een gestroom, opdat Hij haar weder van een getrouwen dienaar des Woords voorzien moge, als van Hem gezonden in zijn gunst. Zij daartoe de verwachting van Hem.

De Kerkeraad
der Nederl. Geref. Kerk van Middelburg.
Namens hem
A. B. CRUICK, h.t. Praeset.
C. H. DE WAGEMAKER, h.t. Scriba.

WAGENBORGEN. Met dank aan den Heere, mogen we berichten de ontvangst van de navolgende giften, sinds de vorige opgave ontvingen, ten behoeve van kerk en pastorie:

Collecte Ned. Geref. kerk te Amersfoort f 7.50, een gift van N. N. te Wagenborgen f 2.50, gecoll. te Oosterbierum en Berlicum f 10.75, coll. Ned. Geref. kerk van Maasland f 12.50, gecoll. (in t'kerkezaak) Wagenborgen f 10, gecoll. door Ds. G. f 10.91, bijdragen voor de kerk van Wagenborgen f 291, van H. K. te Wagenborgen f 30, door W. van J. te Wagenborgen f 5, coll. Ned. Geref. kerk Jacoba Parochie f 5, gecoll. door Ds. G. te Rotterdam f 20.50, gecoll. door Ds. G. te Amsterdam f 82.50, gave van N. N. te Amsterdam f 20, gave van den heer R. T. te Oostwold f 10, gave van den heer Corn. H. te Oostwold f 2.50, gave van den heer G. te Oostwold f 10, gave van den heer Casp. H. te Oostwold f 25, gave van den heer R. d. M. te Wagenborgen f 2.50, gedeeltelijke collecte van de Ned. Geref. kerk te Heeg f 11, gift door den heer M. van N. N. te Rotterdam f 10, gift door den heer N. N. te Wagenborgen f 2.50, gift door Mevr. H. te Amsterdam f 5, gift door Ds. H. v. L. te Amsterdam f 25, gift door Ds. G. K. te Rotterdam f 1.05, collectie Ned. Geref. kerk van Groningen f 28.72, gave van den heer W. H. te Amsterdam door Ds. L. C. van Rotterdam f 1, gedeeltelijke collecte Ned. Geref. kerk te Rotterdam f 10, van Frl. T. v. A. te H. f 100, door Ds. H. v. L. te Amsterdam f 2.50, collectie Ned. Geref. kerk te Zuidwold f 7, van de jongedochtersveren. te Wagenborgen f 10, gecollec-teerd te Oudega, Woudsend en Sneek f 20.10, collectie Ned. Geref. kerk te Hommerts f 9.50, Gecollec-teerd in de volgende Chr. Geref. gemeenten: te N. Pekela f 21.60, Uithuizen f 27.25, Uithuizermeeden (N. G.) f 8.10, Uithuizermeeden (W. G.) f 18.50, Pieterburen f 2.50, Leens f 4.75, Houwerzijl f 5.50, Nieuwduin f 18, Westerlee f 11, Meeden f 7.25, Muntendam f 1, Veendam f 10.25, Wildervank f 22.75, Scheemda f 22.55, t. Zandt f 22.10.

Wij betuigen onzen hartelijken dank aan die kerken en gevers, die door deze blijken van overtuiging ons verheugden; ook voor menig verkwikkend woord, waarvan menige gave vergezeld ging. Nogthans zij het ons ver-gund in alle bescheidenheid ons aan te bevelen in de liefdadigheid en mededeelzaamheid der kerken. Hebben we thans door de gunst des Heeren, een pastorie, de gemeente heeft ook behoefte aan een kerkgebouw. Om in den nood van een en ander eenigzins te voorzien, schreef de Kerkelijke Cas. een geldleening uit van f 3000 à 3 pCt. of renteloos. Van de 30 aan-deelen werden tot heden slechts negen ge-plaatst. Op den Heere is ons vertrouwen, die de harten neigen kan, om door t' nemen van aandelen zijne kerk te dezer plaatse, te steu-nen. Hij kent onze behoeften en vermag ze op de harten te binden. Van Hem is al onze verwachting, dat Hij ook aan zijne gemeente hier nog eens een eigen kerkgebouw geve! Dat ook broeders uit Christ. Geref. gemeenten een gave voor ons hadden, heeft ons verblijd en verkwikt. Ook dat is van den Heere geschied, die den blijmoedigen geve liefheeft en zegent, en dit mag met dank aan Hem allereerst en ook aan de gevers, vermeld worden.

W. K. P. GOERIE, V. D. M.
J. J. BRONS, Adm. v. d. Kerk, Kas.

Kerk te Helmond.

Met hartelijken dank ontvingen wij sedert de vorige opgave aan:

Jaarlijksche bijdragen:
Door Dr. P. M. te Klundert van B. v. H. f 1.00; door Mr. J. C. v. B. S. te Zaandam van T. S. f 2.50; door Ds. H. H. V. te Rotterdam van Wed. J. B. f 5.00.
Te zamen f 8.50
Bedrag der vorige opgaven > 90.00
Totaal f 98.50

Giften in eens:
Door Dr. P. M. te Klundert van mevr. V. f 10.00; van mej. de Wed. K. f 5.00; door Mr. J. C. van B. S. te Zaandam van G. B. f 5.00; G. K. Jan. f 2.00; J. E. S. f 1.00; C. N. f 1.00; C. P. E. f 1.00; C. S. f 1.00; A. B. f 1.00; door N. H. de R. Jr. te Schiedam collectie in de N. G. kerk f 2.45; door A. W. v. B. C. te Utrecht van de classis Franeker f 17.80; van N.N. f 1.50 uit de coll. f 1.00, f 1.00 en f 0.50; door Ds. F. W. J. W. te Axel f 2.50; door Johs. K. te 's Gravenhage van de Vereen. de Kerkel. Kas f 35.00; door W. W. te Cappelle a/d IJssel coll. in de N. G. kerk f 11.40; door Ds. H. H. V. te Rotterdam van een oude zuster f 2.00; door Ds. J. D. v. d. V. te Maasland: giften gevonden in de collecten f 5.50.
Te zamen f 107.71
Bedrag der vorige opgaven > 911.18
Totaal f 1018.89

Mogen wij de BB. te Rotterdam bij wie nog giften voor onze kerk berusten, hierbij vriendelijk mededeelen dat aan hun Kerkeraad een adres werd opgegeven van een broeder die wekelijks Helmond bezoekt en zich bereid verklaarde, ons die kosteloos over te brengen?
Namens de Vereen. de Kerk. Kas te Helmond,
G. VISSER, Penningmeester.

Helmond, 4 Aug. 1891.

De Wereldconferentie

van Christelijke Jongelingsverenigingen, ontrent wier voorbereiding we eenige maanden geleden bericht gaven, vindt, zoo de Heere wil, a. s. week hier ter stede plaats.

Bijzonder groot is de toeloefing uit den vreemde. Alleen Engeland en Duitsland zenden saam reeds een 250 afgevaardigden, Amerika ruim 100. Britsch-Indië en zelfs Australië zal op de Conferentie vertegenwoordigd zijn. Ook uit Nederland is de deelneming zeer groot. Alleen het Ned. Jongelingsverbond bijvoorbeeld dat al de gasten ontvangt, zal door een 100 afgevaardigden minstens zijn vertegenwoordigd. De verschillende andere bonden hebben er mede afgevaardigden. Voor het programma moeten we verwijzen naar het officiële feestnummer van de Jongelingsbode, dat op de aamenkomsten in Maasland te Amsterdam verkrijgbaar is. Er zal in verschillende talen worden gesproken, doch er is gezorgd dat in elk opzicht een zeer goed deel aan Nederland blijft verzekerd. Elk afgevaardigde is wat den landaard betreft te kennen aan de nationale kleuren, die hij draagt.

De voorzitter van het Wereldverbond, (waarvan het Ned. Jongelingsverbond een afdeling is) is Dr. Tophel van Genève, o. a. bekend als schrijver van het boekje »Behoort een Christen in de comédie". 1. Voorzitter der Conferentie is de heer H. graaf Van Hogen-dorp. Tal van sprekers van hier en uit den vreemde zullen optreden. Voor de 5 vroeger vermelde onderwerpen zijn bepaalde personen aangewezen. Door een aantal commissarissen wordt het niet geringe werk verricht dat het logies enz. van zoo velen vereischt. De kosten zijn natuurlijk ontzaglijk. Men hoopt dat nog vele door hun bijdragen daarin eenigzins zullen willen voorzien.

Zegene de Heere deze aamenkomsten voor welke we, met het oog op onze ruimte, wat alle inlichtingen betreft, verwijzen naar het buurel thans nog gevestigd in Excelsior, Heere-gracht 207 alhier.

1) Met een voorrede van Dr. A. Kuyper, vertaald door A. J. Hoogeninck.

Buitenland.

Engeland. Algemeen gebed voor het herstel van Spurgeon.

In het jongste nummer van Spurgeon's orgaan: *Sword and Trowel* wordt medegedeeld hoe veel gebed er voor het herstel van den geliefden gevaarlijk kranken leeraar is. Er is wellicht in de geschiedenis der kerk geen voorbeeld geweest van zulk een aanhoudend en veelvuldig gebed voor een voorganger der gemeente, als thans te aanschouwen is. Het is alsof het medegedeelde omtrent den apostel Petrus, in de Handelingen der apostelen, dat er tijdens zijn gevangenschap door de gemeente een gedurig gebed voor hem opgezonden werd, thans wordt herhaald.

Nauwelijks waren de leden der gemeente, die in Spurgeon's Tabernakel kerken in kennis gesteld met den critieken toestand van hun leeraar, of zij kwamen met duizendtallen samen om een dag des gebeds te houden. Deze aamenkomsten worden nu reeds weken lang drie malen per dag gehouden en uit vele getuigenissen blijkt het dat er in den gebede geworfeld wordt om den beminnelijken evangeliedienaar in het leven te mogen behouden. De geheele Christelijke mensche van Engeland ligt als het ware geknielend rondom Spurgeon's ziekbed. Ja, ook in de St. Paul's Kathedraal en in vele andere Episcopale kerken worden smeekingen opgezonden voor zijn herstel. De geliefde kranke in den meesten tijd buiten kennis; toen hem in een helder oogenblik medegedeeld werd hoevelen om zijne herstelling baden, sprak hij met groote plechtigheid, God zegene hen allen!

Sommige vrienden van Spurgeon hebben geschreven dat terwijl zij baden voor zijn herstel, God hen deed gelooven dat deze ziekte niet was tot den dood, ja, dat de Heere zijn knecht van den rand van het graf zou oprichten.

Onder degenen die aan mevrouw Spurgeon hunne sympathie betuigden zijn ook de Prins van Wales, de graaf en gravin van Aberdeen en onderscheidene andere hooggeplaatste personen.

WINDHOL.

Door Kinderen.

GROOTE DWAZEN.

In de vorige eeuw woonde niet ver van Londen een koopman, die bij al zijn handelen ook niet verzuimd had veel en velerlei te onderzoeken, tot zelfs de goochelkunst toe. Ongelukkig was het einde van al zijn wijsheid niet geweest de vreeze Gods, maar het geloof dat de meeste menschen groote dwazen zijn en er niets aan hen te doen is. Wat daarvan juist was en wat niet, moeten de lezers eens voor zich zelf uitmaken en dan vooral zien hoe des Heeren Woord hierover spreekt.

Er waren, ook in dien tijd, echter vele dingen, waarop de koopman zich beroepen kon om te bewijzen dat hij gelijk had.

Op zekeren tijd raakte hij weer aan het spreken over die zaken met een vriend, die betere gedachten van de menschen had. Gelijk het meer gaat bij zulke twisten, kwam men niet veel verder. Doch de koopman nam zich heimelijk voor eens de proef te nemen en dan, als 't kon, zijn vriend zoo te overtuigen.

Niet lang daarna moest hij in een dorp bij de hoofdstad zijn. Het was markt-dag, en op de markt zat een vrouw die eieren verkocht. De koopman ging tot haar en vroeg een ei, dat hij betaalde. Daarna sprak hij:

»Is het wel versche?"
»Zeker," sprak de vrouw, »u kunt het onderzoeken."

»Dat zal ik doen," was 't antwoord.
De man brak het ei open, keek er in, en zie, tegelijk hief hij een goudstuk in de hoogte en riep:

»Zie eens, dat vind ik er in!"
Ge begrijpt, vrienden, dat de man gebruik had gemaakt van een welbekend goochelkunstje waardoor men, schijnbaar, uit een ei allerlei dingen doet te voorschijn komen. Als dat wezenlijk kon, zouden de goochelaars spoedig rijk zijn. Gelukkig zit in de eieren wat beters dan goud.

Maar de vrouw wist daar niet van. Heel verbaasd keek zij op en de koopman sprak:

»Van die eieren wil ik er wel meer hebben, versche of niet, geef er nog maar een."

Dat gebeurde, en zie, zoodra 't werd open-gemaakt, viel er weder een goudstuk uit. Bij een derde evenzoo.

»Vrouw," sprak de koopman, met een heel ernstig gezicht, »hoeveel moet gij voor de geheele mand eieren hebben?"

»Ik zal wel wijzer wezen," was het antwoord.
»Gij krijgt er geen een meer, Zoo'n voordeeltje kan ik zelf beter gebruiken."

't Hief niet of de koopman al vijftientig gulden voor het mandje eieren bood. De vrouw wilde hem te slim wezen. Zij nam haar korf op en ging haastig heen.

Nieuwsgierig hoe de zaak zou afloopen, wandelde de koopman verder. Een paar uur later kwam hij door een zijstraat. Op de stoep van een huis zat een vrouw met een mand bij zich. Zij smikte luid en voor haar lagen wel 50 gebroken eieren.

»Wat scheelt u, goede vrouw?" vroeg de koopman.

De vrouw zag niet op of om en al weende vertelde zij den koopman, dien zij niet herkende, wat er was gebeurd. Zij had vast en zeker geloofd, dat in elk ei nu ook een goudstuk zat. Daarom had zij hen alle stuk gebroken, maar helaas, zonder ook maar één goudstuk te vinden. En nu was daarbij de koopman onbruikbaar en leed zij een groot verlies.

»Kent gij mij nog?" vroeg de ander.

De vrouw zag hem aan en riep: »O, gij zijt het, die het goud uit de eieren haaldet."

»Hoor eens, vrouwtje," sprak hij, »gij hebt u laten bedotten. Hoe kunt gij gelooven, dat ooit een kip goudstukken zou leggen. 't Is immers al te dwaas. Maar het is alles gegaan als ik dacht en wenschte. Hoeveel zijt gij kwijt?"

»Voor 5 schellingen."

»Hier zijn er zes. Ga nu naar huis en wees niet meer zoo lichtgeloovig."

De vrouw spoedde zich heen, recht verblijd, en de koopman was dat ook. Hij had wel gelijk gehad.

(Slot volgt.)

AAN VRAGERS.

Vier vragen tegelijk doet onze lezer J. M. te App. Hij zal 't zeker wel goed vinden dat we niet alle tegelijk nemen.

Waarom, zoo vraagt hij, is Amsterdam wel de hoofdstad van Nederland, en niet van de provincie Noord-Holland?

Amsterdam is de hoofdstad des rijk's wegens zijn groote en belangrijkheid. (Het tellt b.v. evenveel inwoners als een paar provincien samen). En dat niet alleen nu maar reeds eeuwen. Het was de voornaamste, toegevende stad, ook toen we geen eigenlijke hoofdstad hadden, in de dagen der republiek.

Doch gelijk de grootste stad van heel 't land hoofdplaats is, kiest men daartoe ook liefst in elke provincie de grootste stad of wel die, welke om een of andere oorzaak belangrijk is. In Noord-Holland nu is na Amsterdam (dat moeilijk in t'wee opzichten tegelijk hoofdstad zijn kan) Haarlem 't grootste en dus hoofdstad. Dit maakt ook dat het werk verdeeld en niet op één plaats opgehoofd wordt.

Wat maakt een stad tot hoofdstad, vraagt M. weder.

In den regel is de hoofdstad die plaats waar de zetel is der regering, hetzij dan van het land of van een gewest. Dit is b.v. zoo voor onze provincie. Dat er echter uitzonderingen zijn — hoezel zeer zeldzame — bewijst ons land. Want de Regering woont in Den Haag en de hoofdstad is Amsterdam. De oorzaak daarvan ligt in onze geschiedenis. De prinsen woonden in Den Haag, toen nog niemand aan een hoofdstad des lands dacht. En dat eerste is zoo gebleven. Amsterdam bezit dan ook geen geschikt koninklijk paleis. Als vroeger de stadhouders er kwamen namen zij hun intrek in 't Heeren-Logement. Eerst koning Lodewijk maakte het vroeger stadhuus tot paleis.

HOOGENP.K.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

DRIETAL: Steenwijk, Bakker te Apeldoorn, Spoel te Kampen en v. d. Velde te Maasland.

BEROEPEN: Oudehoorn, G. Ringnalda te Utrecht. — Oostwold (Oldambt), J. P. Hamia te Oosterbierum. — Arnhem, L. H. Wagenaar te Leeuwarden. — Leiderdorp, G. H. van Kasteel te 's Gravenhage.

AANGENOMEN: Ede, S. van Velzen te Scherpenzeel.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

AANGENOMEN: Oldeboorn, J. Dekker te Hardinx-veld c. a.

Synodale Genootschapskerk.

DRIETAL: Alkmaar, H. M. van Nes te Woudenberg, P. J. van Melle te Nijkerk en D. Karres te Genemuiden.

BEROEPEN: Hedel, H. Doornveld te Huizen (bij Naarden). — Oudega (Fr.), J. P. Hatink Sr. te Harderwijk. — Harderwijk, P. C. A. Hallman te Koudkerke (Zeeland). — Den Ham (Overijssel), K. Haviga te Zuilen. — Zierikzee, L. H. F. Alevijn Faure te Rheden. — Wamel, G. J. Weiland te Austerlitz.

BEDANKT: Westmaas, J. C. Gobius du Sart te Benhuizen. — Veenendaal, H. Feijkes te Dordrecht. — Uithuiz, W. Magendans, cand. — Echteld, K. Haviga te Zuilen. — Garip, B. Wissing te Nijkerk c. a. — Wamel, G. J. Weiland te Austerlitz. — Loenen (op de Veluwe), C. S. van Leliveld te Schoonebeek (Dr.).

Evang. Luth. Kerk.

BEDANKT: Tiel, J. J. L. Duijvendak te Weesp.

Advertentien.

Verschenen bij A. FERNHOUT, Amsterdam, de tweede aflevering van het

Tijdschrift

VOOR

Gereformeerde Theologie,

ONDER REDACTIE VAN

DS. N. A. DE GAAY FORTMAN,

DS. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN B.J.Z. en Dr. C. C. SCHOT Czn.,

MET MEDEWERKING VAN

Dr. A. ZAHN, te Stuttgart, Dr. G. VAN GOOR, DS. H. HOEKSTRA, enz.

Maandelijks verschijnt één aflevering van 32 bladzijden. De jaargang loopt van 1 Juli tot 30 Juni, en de prijs is per Jaargang f 2.40.

Inhoud van de tweede aflevering:
De Coccejaansche twisten II, door Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN.

Tweede lijst Ouderlingen, door Dr. C. C. SCHOT Czn.

De betekenissen en het gebruik van de Kerkelijke Formulieren in de Ned. Gereform. Kerken dezer landen, door Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN.

Kerkelijk Overzicht.
De eerste aflevering wordt gaarne ter kennismaking toegezonden.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZON,

Warmoesstraat 73, Amsterdam.

Groote en fijne sortering, billijke prijzen, voordeeltige conditie, volledige garantie.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, is verkrijgbaar:

KERKERAADSBOEKJE

VAN DE

Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Amsterdam, 1891—1892,

Prijs f 0.30.

Orgelhandel.

G. A. GOLDSCHMEDING,

Warmoesstraat 141, Amsterdam.

Groote en fijne sortering, billijke prijzen, voordeeltige conditie, volledige garantie.

W. HOVY.

P. VANEIJK,

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 2½ pCt. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. Voor de kerk in haar geheel; Deel II en III. Voor de enkele personen. In fraaien stempelband f 8.90; ingenaaid f 7.50.

Afsonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar.

Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelbanden f 5.60; in vier deelen ingenaaid f 3.60. Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. h. f 1.75, ing. h. f 1.20.

Gomer over den Sabbath.

Meditatie over en voor den Sabbath. Prijs f 1.90; in stempelband f 2.40.

Uit het Woord. Bijbelstudien.

Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel f 3.40. Gebonden f 3.90. Deel I en II van de Eerste serie zijn uitgekocht.

De drie Formulieren van Eenigheid, door kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN, Zevende Vijfdeurand. Prijs gecartonneerd f 0.40; 25 ex. f 9.50; 50 ex. f 18.00. In rood linnen stempelband f 0.90.

Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen f 1.25.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 AMSTERDAM.

Dezer dagen verschijnt en is alom verkrijgbaar:

Het gebed om volharding

voor de ljdende en strijdende Kerk des Heeren. AFSCHIEDSREDE, uitgesproken te Middelburg in de Noorder Kerk, op Zondag 26 Juli 1891, door

P. J. W. KLAARHAME,

Bedienaar des Goddelijken Woords.

Prijs f 0.30.

Na ontvangst van het bedrag volgt franco toezending van den uitgever

K. LE COINTRE, te Middelburg.

Vrije Universiteit.

De bezoeken, welke af en toe in de onderscheidene streken van ons land worden afgelegd, ter opwekking der belangstelling in het Christelijk hooger onderwijs, doen ten duidelijkste aan het licht komen: 1. dat overal vrienden der Vrije Universiteit worden aangetroffen, die in meerdere of mindere mate met belangstelling haar arbeid gadeslaan en 2. dat eene nog grootere schare belijders van den Naam des Heeren wordt gevonden, die, om welke reden dan ook, nog onbekend bleven met haren arbeid en daardoor ongevoelig voor het hooge gewicht van het beginsel, waarvan die uitgaat.

Dezulk behoeven in den regel eens opwekking, om in vrienden en voorstanders te worden omgezet. Vreemd moge het schijnen, dat ná een elfjarig bestaan der Vrije Universiteit en ná al haren arbeid, er nog zulke »vreemdelingen in Jeruzalem" zijn — en toch is het zoo.

De mensch is nu eenmaal van nature zelf-zuchtig en sluit zich gaarne in eigen kring op. Die nooit voor het geval heeft gestaan: »Waar zal ik mijn zoon ter academie zenden? — of die zich aangewend heeft den blik, bij de dankbare genieting van geestelijke zegeningen in eigen omgeving, weinig verder te laten gaan dan dien eigen kring; of die — zooals er nog tal van menschen zijn — in verkeerde overgeestelijkheid, zich alleen met de hemel-sche dingen bemoeit, om de aardse aan de tegenstanders over te laten; of wiens oog nog gesloten bleef, voor de diep ingrijpende gevolgen van de beoefening der wetenschap buiten verband met Gods Woord — dezulken gevoelden nog nimmer voor zichzelf de behoefte aan eene andere Hoogeschool dan de gewone, waar alles zoo geleidelijk gaat en de »heeren" onderwezen worden, met welke men zoo minder in aanraking komt. Wanneer men denzaken dan vraagt: »en uw domine's dan?" wordt er, vooral in deze laatste jaren, een gevoelige snaar aangeroerd. Niet bij de Christelijke Gereformeerde broeders natuurlijk — deze hebben de school van Kampen. Doch bij de overige Gereformeerden is dit pleit althans gewonnen. Die gevoelen levendig: Neen, een domine, die niet vast staat in de Gereformeerde belijdenis, die met zijn geleerde theorieën, mij avond of morgen nog eens mijn bijbel komt loswringen uit zijn vastigheid — die past mij niet.

Doch dezulken op diezelfde lijn verder te brengen — hun te doen inzien, dat zij wel degelijk met die andere »heeren" ook te doen hebben — dat deze hun aanstaande wetgevers en geschiedschrijvers, dichters en geneesheeren zullen zijn; dat deze voornamelijk de richting zullen aangeven, waarin de maatschappij gestuurd zal worden, dit is de roeping dergenen, wier oog wel daarvoor geopend is. Maar het wordt ook hoog tijd, dat daarvan gebruik gemaakt worde. De wereld maakt reclame voor haar koopwaren, om ze aan den man te brengen en houdt dit vol, totdat zij het oor van het publiek voor haar roepen heeft gewonnen. Hoeveel te meer hebben wij niet biddend werkzaam te zijn, opdat de aandacht algemeen verleend moge worden aan zulk een uiterst gewichtige zaak als de onze. Geve God daartoe getrouwmakende genade!

W. HOVY.

Dit blad is
van de blad is
aan de ADM.
inschrijvingen
kannen voor

„Die in zi

Ons kleed,
mede we on
wordt in de
beeld gebruik
onsafschiedelij
geheel den h
heerscht.

Van de o
dat se den t
Het sijne wi
digheid Christ
Gods aangezi
eeuwige Wenz
zijn kleed is.

Deze beel
gens, vooral
tijden, waarin
gesteld.

In onze d
kleed iets zee
neemt men i
heid en mod
gen het z66
tot drie, ja
verwisselt. Te
gezien te we
als iets burge

Maar zoo w
Ook hier i
niet geheel u
toen men t
zelfde kleeding
veel taaler i
ger; en een
zorgde zijn l
vulsel van zij

En gaat me
in de tijden t
leefden en se
duurzaamheid
hoogde mate,
met eenzelfde
alleen overdag
nachts mede.

Iemands kl
dus bijna 300
Hij was zonde
baar, en niet
den dood alge

En vandaar
Schrift ons z
kwaden zin m
zels van den
een gewaad o

In dien zir
Psalm 68, dat
over God hee
bij omwandeld

Zulk een wi
dige die in z
iemand, die
schulden al te
en duurzaam
wandelen,